

Facebook' ta Duygular?n? ?fade Etme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Facebook' ta Duygular?n? ?fade Etme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21583>

Özet

Facebook' ta Duyguların İfade Etme Ölçeği, bireylerin sosyal medya platformu **Facebook** üzerindeki duygusal ifade biçimlerini, platforma yönelik tutumların ve anonimlik tercihlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, toplam 17 maddeden oluşmakta olup, üç ana boyutta yapılandırılmıştır. Ölçek geliştirme çalışması 2016 yılında gerçekleştirilmiş ve 5'li Likert tipi derecelendirme (1=tamamen katılmıyorum - 5=tamamen katılıyorum) kullanılmaktadır.

Bu araç, özellikle dijital iletişim ve sosyal ağların psikolojik etkileri üzerine yapılan araştırmalarda kullanıcılara sanal ortamlardaki duygusal ve sosyal uyum düzeylerini belirlemek için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Facebook, Duygusal İfade, Sosyal Medya, Sahte Kimlik, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Dijital Duygular.

Yazarlar

Mehmet Ertuğrul Uçar

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Facebook kullanıcılarının duygusal paylaşımların, platforma olan bağlılıkların ve platformun sosyal ortama karşı gösterdikleri hassasiyeti güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, kullanıcıların sanal ortamdaki kimliklerini (gerçek veya sahte) nasıl kullandıkları ve bu kullanımın duygusal ifade üzerindeki etkilerini incelemek hedeflenmiştir.

Ölçek, özellikle bireylerin sosyal ağlarda kendilerini ne ölçüde rahat hissettiklerini ve çevrimiçi etkileşimlerde karşılaşılan olumsuzluklardan ne derece etkilendiklerini ortaya koyarak sosyal medya psikolojisi alanındaki çalışmalara katkıda bulunmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Facebook' ta Duyguların İfade Etme Ölçeği, bireylerin **sosyal medya** kullanımıyla ilişkili üç farklı psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapılar, kullanıcıların platformla kurdukları ilişkin niteliğini yansıtmaktadır:

Facebook'u Sevme: Kullanıcıların platforma yönelik güçlü, pozitif duygular beslemesi ve yüksek düzeyde bağlılık göstermesi.

Sahte Adla Facebook'ta Rahat Olma: Bireyin internet ortamında anonim veya takma bir kimlikle iletişim kurmaktan çekinmemesi ve bu durumun ona rahatlık vermesi. Bu boyut, çevrimiçi **anonimlik** ve gizlilik tercihlerini yansıtır.

Facebook'taki Paylaşılardan Rahatsızlık: Platformda karşılaşılan kaba, küfürlü veya uygunsuz içerik ve etkileşimlere karşı duyulan hassasiyet ve rahatsızlık düzeyi.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, istatistiksel olarak güçlü yöntemler olan açmalyıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler sonucunda, 17 maddenin teorik beklentilere uygun olarak üç faktör altında toplandığı belirlenmiştir.

Faktör yüklerinin ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olması, ölçeğin kavramsal yapısal olarak sağlam olduğunu ve ölçmek istediği üç farklı yapıyı (Facebook'u sevmek, sahte adla rahat olma ve paylaşılardan rahatsızlık) başarıyla bir şekilde ayırt edebildiğini göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı ve güvenirliği, yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Yapılan analizler neticesinde, Facebook' ta Duyguların İfade Etme Ölçeği'nin genel güvenirlik katsayısı **.82** olarak hesaplanmıştır.

Bu değer, psikometrik açıdan oldukça iyi bir iç tutarlılığına işaret etmektedir. **Cronbach Alfa** katsayısının .70 üzeri olması ölçeğin güvenilir kabul edilmesi için yeterli iken, .82 değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme çalışması kapsamında gerçekleştirilen faktör analizi, ölçeğin nihai 17 maddesinin üç temel boyut etrafında kümelendiğini göstermiştir. Bu üç faktör ve madde dağılımı şöyledir:

Facebook'u Sevmek Boyutu: Bu faktör, genellikle platforma karşı duyulan pozitif duygusal tepkileri içeren maddeleri kapsamaktadır.

Sahte Adla Facebook'ta Rahat Olma Boyutu: Bu boyut, en fazla maddeyi barındıran faktör olup, çevrimiçi etkileşimde **anonimlik** tercihi ve rahatlığı üzerine odaklanmaktadır.

Facebook'taki Paylaşılardan Rahatsızlık Boyutu: Bu faktör, sosyal ağ hizmetlerinin olumsuz yönlerine karşı geliştirilen kaçınma veya tepki mekanizmalarını ölçer.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 17 maddeden oluşan, 3 boyutlu Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Aktif Facebook Kullanıcılar

Age Group: Genç Yetkinler ve Yetkinler

Population Details: Ölçek geliştirme çalışması genellikle üniversite öğrencileri veya aktif sosyal medya kullanıcıları üzerinde yürütülmüştür.

Test Methodology: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Yanıt seçenekleri 1 (tamamen katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Dijital İletişim, Duygusal Paylaşım, Anonimlik, Psikolojik Ölçek, Sosyal Ağlar, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: ertugrulucar@gmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016

İzinler ve Ücret: Ölçek geliştirme çalışması akademik bir dergide yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve ticari olmayan amaçlarda kullanımı için sorumlu yazar Mehmet Ertuğrul Uçar ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

Uçar, M. E. (2016). Facebook' ta Duyguların İfade Etme Ölçeği geliştirme çalışması. *İhlara Eğitim Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 1-16.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [facebook-ta-duygularini-ifade-etme-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2016/08/facebook-ta-duygularini-ifade-etme-olcegi-toad.pdf)

Facebook' ta Duyguların İfade Etme Ölçeği Maddeleri

Ölçek, 17 maddeden oluşan 3 boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Boyutlar ve örnek maddeler aşağıdadır:

Facebook'u Sevme (3m): Facebook'u çok seviyorum.

Sahte Adla Facebook'ta Rahat Olma (9m): Sahte adla internet kullanırken tanımadığım insanlarla konuşmak benim için kolaydır.

Facebook'taki Paylaşımlardan Rahatsızlık (15m): Facebook'ta insanların açık saçık küfürlü konuşmalarından rahatsızlık duyuyorum.